

Vincentius a Jarloch (Milevský letopis)

O osobě Vincencia, kanovníka pražského

Vincencius byl vzdělaný český kronikář a notář, který působil jako kanovník u pražského **biskupa Daniela** za druhého českého krále **Vladislava II.** Narodil se někdy kolem roku 1130 a o jeho osobě víme velmi málo. Snad je důležité zmínit, že se společně s biskupem Danielem zúčastnil vojenské výpravy císaře Fridricha I. Barbarossy a českého krále Vladislava II. v roce 1158 do Milána a svůj celý život věnoval církvi a cestování po Evropě za poznáním.

Vincencius svůj letopis zahájil smrtí krále Soběslava I. a nástupem Vladislava II., oslavovaného jako nejjasnější a nejslavnější král Čechů, který byl jeho oblíbencem a který se počátkem kroniky roku **1140** ujal vlády. Kronika má následně každoroční záznamy o dějích v českých zemích. Vypravuje například o Vladislavově bojovném tažení do Uher, ale nejvíce se Vincencius věnuje již zmíněné výpravě do Lombardie, kde horoucně a detailně popisuje celý průběh. Právě po bitvě u Milána byl Vladislav II. jmenován českým králem. S jeho chotí Juditou Durynskou jsou hlavními hrdiny Vincenciovi kroniky. Jeho letopis končí datem jeho smrti, tedy rokem **1167**.

Kdo se jako první Vincenciem zajímal, byl samotný **Gelasius Dobner**. Byl to právě on, který zahrnul kroniky Vincencia a Jarlocha do své edice *Monumenta historica Bohemiae*. Bohužel ale neměl k dispozici vlastnoruční rukopis kroniky, který byl právě v té době nezvěstný. Dále za důležitého historika považuje Vincencia například **František Palacký**, na kterého navazuje i historik **Josef Emler** v edici *Fontes rerum Bohemicarum* (FRB), avšak za důležité považují, že letopis byl vydán až v r. 1861 ve **Wattenbachově edici** v *MGH* (SS) v XVII. svazku.

O Jarlochovi, milevském opatovi

Opat Jarloch se podle historika Františka Palackého narodil v roce 1165 v Čechách a pocházel nejspíš z urozené rodiny českého velmože a zakladatele Milevského kláštera, Jiřího z Milevska. Byl vzděláván v klášteře *Cella u Würzburgu* díky ochotnému želivskému opatovi **Golšalkovi**, který jej doprovázel při cestách.

Díky Jarlochovi, prvnímu milevskému opatovi, se nám Vincenciova kronika dochovala, poněvadž si ji pro účely vlastní práce nechal opsat. Samotná Jarlochova kronika volně navazuje na Vincencia rokem **1167**. Historikové ji považují za jednu z nešťastnějších výjimek, protože se nám dochovala v původně psaném kodexu dokonce s Jarlochovým vlastnoručním podpisem.

Na prvních stránkách popisuje již starého a nemocného abdikujícího krále Vladislava II. ve prospěch svého syna a následně boje o český trůn. První událostí, kterou si Jarloch sám pamatuje, je změna na knížecím stolci, kdy Bedřich vyhnal Soběslava II. díky obrovské sumě, kterou poslal císaři Fridrichovi, který mu za ni Čechy udělil v léno. Kronika milevského opata Jarlocha končí rozepsanou větou v r. **1198**.

Jarlochem se taktéž zabývá **Gelasius Dobner**, který jej jako první editoval. Je potřeba zmínit, že Jarlochova kronika byla v letech 1187-1196 vyplněna tzv. **Ansbertovou kronikou**, bez které by byl jeho letopis nesmyslný. Taktéž byl vydán ve Wattenbachově edici v *MGH* v XVII. svazku. Je důležité zmínit i jméno historika a říšského poslance **Adolfa Bachmanna**, který Jarlocha chválí za jeho pravdomluvnost a schopnosti tak mladého opata (kolem věku 22 let), který události vykládá věcně a bez zbytečných vášní.

Milevský letopis

Kronika z Milevského kláštera se dostala na světlo světa sesbíráním mnoha zápisků z děl *Bédy Ctihodného* a jeho Církevních dějin národa Anglů, dále letopisů psaných kanovníkem **Vincenciem** a mezi léta 1186 – 1198 vložil **Jarloch Historii o výpravě císaře Fridricha** od **Ansberta** neboli tzv. Ansbertovu kroniku. Jarloch tyto díla sepsal dohromady a vynechaná letá 1167 – 1186 doplnil vlastními poznámkami z českého prostředí. Oba letopisy, jak Vincenciův, tak Jarlochův, se uchovaly v knihovně Strahovského kláštera. Zatímco Vincencius zde popisuje hlavně své vlastní zážitky a oslavuje krále Vladislava II. a jeho ženu Juditou Durynskou, tak opat Jarloch dává svým zápiskům spíše církevní vztah k panovníkovi a šlechtě. V Ansbertově části se pojednává například o utonutí císaře Fridricha Barbarossy nebo uvěznění krále Richarda Lví srdce. Nedokončený rukopis je uzavřen rozhodující událostí konce mocenských bojů nástupem Přemysla Otakara I.

Použitá literatura:

KERNBACH, Anna: *Vincenciova a Jarlochova kronika v kontextu svého vzniku*. K dějepisectví přemyslovského období. Brno 2010.

KERNBACH, Anna – MORAVOVÁ, Magdaléna – WIHODA, Martin: *Milevský letopis*. Zápisky Vincencia, Jarlocha a Ansberta. Praha 2013.

K dalšímu čtení:

HEŘMANSKÝ, František: *Letopis Vincenciův a Jarlochův*. Praha 1957.

NECHUTOVÁ, Jana: *Česko-latinská literatura středověku do r. 1300*. Brno 1997.